

Správa o priebehu a výsledkoch testovania žiakov deviatych ročníkov (k I. časti testovania žiakov 9. ročníkov ZŠ) v školskom roku 2007/2008

Bratislava 30. mája 2008

PhDr. Július Hauser
riaditeľ

Obsah

Úvod	3
1. Pedagogické hodnotenie výsledkov I. časti celoplošného testovania a odporúčania pre školskú prax	4
1.1 Výsledky dosiahnuté v testovaných vyučovacích predmetoch	4
1.2 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z matematiky	4
1.3 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov zo SJaL.....	8
1.4 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z MJaL	10
1.5 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z UJaL	11
1.6 Hodnotenie výsledkov dosiahnutých žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP)	12
2. Vyhodnotenie organizačno-technického zabezpečenia testovania.....	14
2.1 Organizačné zabezpečenie celoplošného testovania.....	14
2.2 Organizačné pokyny pre základné školy – jednotlivé zásielky pred testovaním .	15
2.3 Tvorba databázy prihlásených ZŠ a žiakov	15
2.4 Tlač testov, OHkT a sprievodnej dokumentácie	16
2.5 Logistické zabezpečenie a ochranné prvky	16
2.6 Tvorba a distribúcia dotazníkov	16
2.7 Administrácia testov a kontrola objektivity	17
2.8 Hodnotenie celoplošného testovania z hľadiska prípravy testov pre I. časť testovania, z hľadiska priebehu, spracovania a dosiahnutých výsledkov	18
2.9 Spracovanie odpovedových hárkov zo škôl v riadnom a náhradnom termíne....	19
3. Vyhodnotenie výsledkov z dotazníka pre učiteľov	20
4. Problémy súvisiace s organizáciou a priebehom celoplošného testovania	22
4.1 Návrhy na realizáciu celoplošného testovania v školskom roku 2008/2009	22
Záver	23

Úvod

Vo februári 2008 uskutočnil Štátny pedagogický ústav po šiestykrát Testovanie 9 - 2008 ako celoplošné testovanie žiakov 9. ročníkov pri výstupe zo základnej školy nazývané v rokoch 2003 - 2007 ako MONITOR 9. Od roku 2003 je to zatiaľ jediný projekt centrálného celoplošného testovania zameraný na meranie úrovne výstupných vedomostí a zručností žiakov z matematiky a z vyučovacieho jazyka školy a prvý krát aj testovanie matematickej a čitateľskej gramotnosti.

Pedagogické a organizačné pokyny MŠ SR na organizáciu školského roka 2007/2008 vo všeobecných informáciách a pokynoch v časti 1.1.1 Testovanie vedomostnej úrovne žiakov základných škôl informovali základné školy včas o pripravovanom celoplošnom testovaní. Testovania sa mali podľa pokynov zúčastniť všetci žiaci. Za organizačné zabezpečenie procesu testovania v základných školách boli zodpovední riaditelia škôl.

1 Pedagogické hodnotenie výsledkov I. časti celoplošného testovania a odporúčania pre školskú prax

Testovanie žiakov 9. ročníkov ZŠ bolo uskutočnené so zámerom získať hodnotenie výsledkov jednotlivých žiakov a škôl z hľadiska celkovej úrovne vedomostí a zručností pri výstupe zo ZŠ z matematiky a vyučovacieho jazyka. Výsledky ukázali, koľko žiakov dosiahlo stanovený cieľ niektorých požiadaviek vzdelávacieho štandardu v porovnaní s celoštátnou úrovňou a stali sa pomocným kritériom pre prijatie žiaka na strednú školu.

1.1 Výsledky dosiahnuté v testovaných vyučovacích predmetoch - všeobecne

Testy pre I. časť celoplošného testovania predstavujú skúšku, ktorá vytvára rovnaké podmienky pre celú populáciu testovaných žiakov. Výsledky dosiahnuté pri riešení týchto testov umožňujú vzájomne porovnať výsledky jednotlivých žiakov. Výsledok každého žiaka je tak do určitej miery závislý aj od toho, aký výkon dosiahli ostatní testovaní žiaci. Právom sa očakáva od týchto rozlišovacích testov dostatočne vysoká citlivosť. Dosiahnuté výsledky je možné hodnotiť aj z hľadiska pedagogického a didaktického. Z hľadiska pedagogického je efektívne zistiť úroveň, ktorú dosahujú testovaní žiaci a ich dosiahnuté výsledky využiť na stredných školách minimálne ako jedno z kritérií prijímacej skúšky.

Celoplošným testovaním sú žiaci vedení aj k iným formám prejavu nadobudnutých vedomostí a zručností. Testovanie dáva všetkým žiakom rovnakú šancu lepšie sa pripraviť na takúto formu overovania vedomostí a zručností, napr. aj v prípade ich účasti v medzinárodných testovaniach.

Napriek tomu, že to nebol pôvodný zámer celoplošného testovania, aj výsledky z tohto testovania za posledné štyri roky signalizujú do určitej miery stav a úroveň zvládnutia niektorých požiadaviek stanovených v platných učebných osnovách a vzdelávacích štandardoch. Analýzou týchto výsledkov môžu učitelia a didaktici jednotlivých predmetov získať cenné podporné hodnotenie pre ďalšiu reguláciu obsahu vzdelávania na druhom stupni základnej školy v matematike a vyučovacích jazykoch.

Obsah a obťažnosť testov pre žiakov so ŠVVP boli rovnocenné s testami pre celú intaktnú populáciu (žiaci bez diagnostikovaných porúch).

V I. časti celoplošného testovania dosiahli žiaci 9. ročníkov výsledky na rozdielnej úrovni. Z hľadiska dosiahnutého hrubého skóre vyjadreného priemernou percentuálnou úspešnosťou žiaci nepotvrdili očakávanú úroveň.

Testovacie nástroje z matematiky a vyučovacieho jazyka, okrem testu z UJaL, preukázali dostatočné rozlišovacie vlastnosti. Konštatujeme, že výsledky z I. časti celoplošného testovania nepotvrdili vo veľkej miere kritiku smerovanú ku kvalite I. časti testov z hľadiska nedostatočného času na ich riešenie, z hľadiska ich nízkej obťažnosti a z hľadiska zlých rozlišovacích vlastností.

1.2 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z matematiky

Test z matematiky riešilo spolu 58 009 žiakov (na ZŠ s VJS a VJU – spolu 54 612 žiakov; na ZŠ s VJM – 3 397 žiakov) a dosiahli priemernú úspešnosť 56,31 % pri priemernej známke z matematiky spolu na polročnom vysvedčení 2,68.

Spôľahlivosť a presnosť merania KR 20 týmito testami vyjadrená koeficientom reliability bola na očakávanej úrovni 0,801. Pearsonov korelačný koeficient súběžnej validity bol - 0,678.

Priemerná obťažnosť úloh v teste dosiahla hodnotu 43,69 % (pri priemernej úspešnosti jednotlivých položiek v teste od 20,26 % do 79,15 %). V pásme priemernej úspešnosti od 50 % do 70 % sa v teste nachádzalo spolu desať úloh. Priemerná citlivosť v teste (diskriminačný index) dosiahla prijateľnú hodnotu 65,31 % (pri jednotlivých položkách od 13,33 % do 90,90 %). Položková analýza nepotvrdila časovú neprimeranosť testu.

Dosiahnutá úspešnosť žiakmi v teste z matematiky s porovnateľnými testami z predchádzajúcich rokov vykazuje klesajúcu priemernú úspešnosť žiakov spolu.

Všetky správne riešené úlohy boli v I. časti testu z matematiky hodnotené 1 bodom.

Jednotlivé zložky z matematiky boli v teste zastúpené nasledovne: aritmetika 30 %, algebra 25 %, geometria 35 %, KPŠ – kombinatorika, pravdepodobnosť a štatistika 10 %. Na vedomosti a porozumenie bolo v teste 6 úloh (30 %), na špecifický transfer 9 úloh (45 %) a 5 úloh na nešpecifický transfer (25 %). Po prvýkrát žiaci riešili konštrukčnú úlohu z geometrie a pri riešení úloh používali kalkulačku.

Obťažnosť úloh v teste z matematiky

Medzi najťažšie úlohy v teste patrila úloha č. 11 (úspešnosť - 20,26 %) na nešpecifický transfer z aritmetiky označená vo vzdelávacom štandarde ako požiadavka 1.10 *Násobok daného čísla* a úloha na špecifický transfer č. 8 (úspešnosť - riešenia 28,46 %) z geometrie označená vo vzdelávacom štandarde ako požiadavka 2.8 *Zostrojť trojuholník* (úspešnosť - 28,46 %).

Medzi najľahšie úlohy v teste patrila úloha č. 4 (úspešnosť - 79,15 %) na vedomosti a porozumenie z aritmetiky označená vo vzdelávacom štandarde ako požiadavka 6.10 *Vedieť riešiť úlohy na priamu úmernosť*, úloha č. 7 z aritmetiky (úspešnosť - 77,87 %) vedomosti a porozumenie označená vo vzdelávacom štandarde ako požiadavka 1.9 *Vedieť riešiť zložené slovné úlohy* a úloha z KPŠ č. 10 (úspešnosť - 77,87 %) na špecifický transfer označená vo vzdelávacom štandarde ako požiadavka 3.4 *Vedieť vypočítať aritmetický priemer – slovná úloha*.

Citlivosť úloh v teste z matematiky

Najmenej citlivou úlohou v teste s citlivosťou len 13,33 % bola len jedna úloha č. 11, ktorá bola súčasne najťažšou úlohou s výberom odpovede (zo štyroch ponúknutých možností s jednou správnou). Citlivosť ostatných úloh v teste dosiahla hodnoty od 45,67 % do 90,90 %.

Analýza výsledkov podľa jednotlivých zložiek

Aritmetika

V úlohách z aritmetiky dosiahli žiaci v teste spolu priemernú úspešnosť 49,28 %. Dosiahnutú priemernú úspešnosť výrazne ovplyvnila úloha č. 11 s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 1.10 *Násobok daného čísla – slovná úloha*, ktorá očakávala od žiakov hlavne čítanie textu úlohy s porozumením. Správne túto úlohu vyriešilo spolu 11 751 žiakov (20,25 %). Potvrdilo sa, že vedomosti a zručnosti pri ich aplikácii žiaci zužitkujú na úrovni o viac ako 10 % nižšej, čo už znamená veľkú chybovosť pri riešení matematických úloh. Časť externej kritiky adresovaná smerom k tejto úlohe

jej text spochybňovala ako nejednoznačný. Autori testu sa s touto kritikou nestotožňujú.

V ostatných úlohách z aritmetiky dosiahli žiaci priemernú úspešnosť od 52,04 % do 79,51 %. Žiaci veľmi úspešne riešili úlohu č. 4 (79,51 %) s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 6.10 *Vedieť riešiť úlohy na priamu úmernosť* (v porovnaní s výsledkom z MONITORA 9-2007 je tento výsledok v tematickom celku lepší o 21,48 %) a úlohu č. 7 (77,87 %) s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 1.9 *Vedieť riešiť zložené slovné úlohy*, čo v porovnaní s výsledkom riešenia slovnej úlohy minuloročnom testovaní (71,61 %) znamená lepší výsledok o 6,26 %. Úlohu nevedelo riešiť, alebo ju neriešilo spolu 3 151 žiakov, t. j. 5,43 % všetkých testovaných žiakov 9. ročníkov ZŠ. Priemerná úspešnosť, ktorú dosiahli žiaci v tejto úlohe, tak vyvrátila externú kritiku adresovanú smerom k jej triviálnosti. Konštatujeme, že je potrebné vo vyučovaní matematiky viac pozornosti venovať čítaniu a porozumeniu textu úloh.

Očakávanú úspešnosť dosiahli žiaci v úlohe č. 12 (52,04 %) s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 6.5 *Vyznačiť body v pravouhlej sústave súradníc v rovine* a v úlohe č. 18 (56,25 %) s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 6.12 *Riešiť úlohy – mierka mapy*.

Aritmetika spolu

Celoplošné testovanie v školskom roku 2007/2008 jednoznačne ukázalo, že v prípade aritmetických úloh priemerná výkonnosť žiakov má naďalej klesajúcu tendenciu 49,28 % (v šk. r. 2006/2007 - 61,40 %), čo možno vysvetliť napr. tým, že vo vyšších ročníkoch základné školy nevenujú riešeniu aritmetických úloh dostatočný dôraz a pozornosť.

Algebra

V testových úlohách z algebry dosiahli žiaci v teste spolu nami očakávanú priemernú úspešnosť 63,75 %. Najnižšiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci pri úlohe č. 2 (47,04 %), s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 1.2 *Na základe písaného textu zapísať číselný výraz a hodnotu*. Je však zaujímavé, že pri požiadavke vzdelávacieho štandardu 1.4 *Sčítovať a odčítovať algebrické výrazy* tí istí žiaci dosiahli v úlohe č. 6 priemernú úspešnosť až 69,60 %. Až 72,85 % priemernú úspešnosť dosiahli žiaci v úlohe č. 20 s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 1.5 *Násobiť celistvé výrazy* (pre porovnanie v šk. r. 2006/2007 - 61,14 %). Pri riešení úlohy č. 9 s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 2.3 *Pomocou ekvivalentných úprav riešiť lineárnu rovnicu* dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 70,11 % (v šk. r. 2006/2007 - 58,94 %). Výsledky potvrdzujú, že naši žiaci majú väčšie problémy s čítaním textu s porozumením ako riešením algebrických výrazov podľa daných pravidiel, vlastností a algoritmov. Opäť sa v tomto testovaní potvrdilo, že sa na vyučovaní matematiky preceňuje „technika“ úprav výrazov pred porozumením toho, čo touto úpravou výrazu chceme dosiahnuť.

Algebra spolu

Úroveň vedomostí a zručností žiakov z algebry na základe sumarizácie parciálnych výsledkov z celoplošného testovania je prijateľná - 63,75 % (v šk. r. 2006/2007 - 63,90 %).

Geometria

V testových úlohách z geometrie dosiahli žiaci v teste spolu nízku priemernú úspešnosť 49,42 %.

Najnižšiu priemernú úroveň z geometrie v celoplošnom testovaní dosiahli žiaci v konštrukčnej úlohe č. 8 (28,46 %) s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 2.8 *Zostrojiť trojuholník – odmerať dĺžku strany*. Napriek vopred ohlásenej potrebe rysovacích pomôcok pri vypracovaní testu z matematiky táto úloha zjavne žiakov zaskočila, pretože sa konštrukčné úlohy v predchádzajúcich celoplošných testovaniach deviatakov nevyskytovali. Je pravdepodobné, že aj učitelia v tejto súvislosti nevenovali náležitú pozornosť už základnému učivu geometrie - jednoduchým konštrukčným úlohám. Úlohu vynechalo a neriešilo 5 414 žiakov (9,33 %). Nesprávne riešilo, neznalosťou a nepresným rysovaním, úlohu prekvapujúco až 36 085 žiakov (62,20 %).

Nízku priemernú úspešnosť dosiahli žiaci v úlohe č. 5 z *GEO/ARI* s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 3.3 *Vypočítať obsah obdĺžnika* a 6.2 *Deliť dané číslo v pomere* (priemerná úspešnosť – 45,95 %) a v úlohe č. 19 s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 2.10 – 2.12 *Obsah trojuholníka - Pytagorova veta*, (priemerná úspešnosť – 42,82 %)

Na priemernej úrovni žiaci zvládli požiadavku v úlohe č. 3 z učiva o vnútorných uhloch trojuholníka, ich sčítaní a delení (priemerná úspešnosť - 61,65 %), požiadavku v úlohe č. 13 vypočítať obvod a obsah štvorca, obdĺžnika (priemerná úspešnosť – 59,55 %) a požiadavku v úlohe č. 16 určiť osovo súmerné geometrické útvary (57,02 %). Priemernú úspešnosť (50,52 %) dosiahli žiaci aj v úlohe č. 14 s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 10.4 *Výpočet objemu kocky - riešenie slovnej úlohy*.

Geometria spolu

Priemernú dosiahnutú úspešnosť žiakov z geometrie (49,42 %) považujeme za neuspokojivú (v šk. r. 2006/2007 - 63,6 %). Uvedomujeme si však, že pri riešení úloh z geometrie sa očakáva od žiakov zapojenie ich vyšších poznávacích funkcií. Zdá sa, že vo vyučovaní geometrie má práca našich škôl, podobne ako v oblasti rozvíjania matematickej a čitateľskej gramotnosti u našich žiakov, stále veľké rezervy.

Dosiahnutý výsledok v celoplošnom testovaní v úlohách z geometrie považujeme za neuspokojivý.

Pravdepodobnosť, kombinatorika, štatistika

V celoplošnom testovaní žiaci riešili dve úlohy z KPŠ. V úlohe na špecifický transfer č. 10 zo štatistiky s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 3.4 *Vedieť vypočítať aritmetický priemer – slovné úlohy* dosiahli žiaci vysokú priemernú úspešnosť 76,19 %. Úlohu neriešilo alebo vynechalo spolu 1 893 žiakov (3,26 %). Nesprávne riešenie uviedlo spolu 11 920 žiakov (20,54 %). V úlohe č. 17 na nešpecifický transfer z pravdepodobnosti s požiadavkou vo vzdelávacom štandarde 2.3 *Vypočítať relatívnu početnosť udalostí* dosiahli žiaci spolu priemernú úspešnosť 33,55 %. Úlohu neriešilo alebo vynechalo spolu 1 516 žiakov (2,61 %). Nesprávne riešenie uviedlo spolu 37 032 žiakov (63,83 %).

Pravdepodobnosť, kombinatorika, štatistika (KPŠ) – tematické celky jednotlivých ročníkov sú zaradené v doteraz platných učebných osnovách až v závere školského roka. Aritmetický priemer je však bežne využívaný postup výpočtu, ktorý žiaci poznajú už na 1. stupni základnej školy. Pravdepodobnosť je učivo 8. ročníka ZŠ a nízka úspešnosť je aj zrkadlom úrovne vyučovania tohto učiva na našich školách.

Tak ako v minulosti (nízka priemerná úspešnosť v šk. r. 2006/2007 – 46,10 %) opäť podčiarkujeme, že v tematickej oblasti KPŠ sa najviac prejavuje pretrvávajúci charakter vyučovania matematiky na 2. stupni ZŠ, t.j. jeho zameranie prevažne len na pamäťové učenie a nerozvíjanie vyšších poznávacích funkcií žiaka. Práve v tomto type úloh je zapojenie týchto funkcií žiaka nevyhnutné.

Pedagogické odporúčania

Viac pozornosti venovať vo vyučovacom procese aktívnemu čítaniu s porozumením a správnosti riešenia úloh. Na školách je potrebné prehodnotiť úroveň vyučovania geometrie a KPŠ. Na niektorých základných školách je potrebné prehodnotiť a prepracovať aj metodiku vyučovania týchto tematických celkov. Zvládnutie týchto tematických celkov žiakmi na primeranej úrovni je nevyhnutné pre ich úspešné zapojenie sa do spoločenskej praxe a tým aj k ich úspešnému riešeniu reálnych životných situácií. V tejto súvislosti je potrebné, aby učitelia matematiky viac priestoru venovali riešeniu problémových úloh a úloh rozvíjajúcich kreativitu žiakov, ktorými by intenzívnejšie rozvíjali ich vyššie poznávacie funkcie.

1.3 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov zo SJaL

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo spolu 54 574 žiakov a dosiahli priemernú úspešnosť 58,10 % pri priemernej známke zo slovenského jazyka a literatúry na polročnom vysvedčení 2,57.

Spoľahlivosť a presnosť merania KR 20 týmito testami vyjadrená koeficientom reliability bola na očakávanej úrovni 0,703. Pearsonov korelačný koeficient súbežnej validity bol - 0,593.

Priemerná obťažnosť úloh v teste dosiahla hodnotu 41,9 % (pri jednotlivých položkách od 16,17 % do 64,81 %). Priemerná citlivosť v teste (diskriminačný index) dosiahla prijateľnú hodnotu 54,22 % (pri jednotlivých položkách od 29,36 % do 71,88 %). Položková analýza nepotvrdila časovú neprimeranosť testu.

Dosiahnutá úspešnosť žiakov v teste zo slovenského jazyka a literatúry s porovnateľnými testami v predchádzajúcich rokoch vykazuje klesajúcu úspešnosť žiakov.

Všetky správne riešené úlohy boli v I. časti testu zo slovenského jazyka a literatúry hodnotené 1 bodom. Jednotlivé zložky zo SJaL boli v teste zastúpené nasledovne: jazyková zložka - zvuková stránka jazyka a pravopis 15 %, lexikológia 10 %, morfológia 25 %, syntax 20 %, literárna zložka - tematické celky literatúry 30 %. Na vedomosti a porozumenie bolo v teste 5 úloh (25 %), na špecifický transfer 9 úloh (45 %) a 6 úloh na nešpecifický transfer (30 %).

Jazyková zložka

Zvuková stránka jazyka a pravopis

V tomto tematickom celku dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 59,76 %. Pretože pravopisné pravidlá slovenského jazyka sú pomerne zložité, náročné je aj ich osvojovanie. Výsledky nasvedčujú, že na vyučovacích hodinách učitelia venujú náležitú pozornosť pravopisným pravidlám, nácviku pravopisu, precvičovaniu i správnej výslovnosti. V úlohe zameranej na spodobovanie hlások dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 67,77 %.

Lexikológia

Priemerná úspešnosť dvoch úloh (č.9 a č.17) z tohto tematického celku bola 51,30 % (citlivosť 66,72 % a 42,59 %). Výsledky nasvedčujú, že žiaci ovládajú na primeranej úrovni synonymá, antonymá, zdobneniny; ťažkosť im robí hlavne vysvetlenie ustálených slovných spojení, ktoré sa vyznačujú obraznosťou a expresívnosťou.

Morfológia

V tomto tematickom celku dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 63,56 % (v šk. r. 2006/2007 - 59,36 %). Žiaci na primeranej úrovni ovládajú určovanie slovných druhov a gramatických kategórií. Najnižšiu priemernú úspešnosť dosiahli žiaci v úlohe zameranej na náročnejší slovný druh – zámena, v ktorej dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 35,19 % (citlivosť úlohy 54,37 %). I keď dosiahnutá priemerná úspešnosť je vyššia ako vlani, považujeme naďalej za dôležité venovať tomuto tematickému celku vo vyučovacom procese náležitú pozornosť. Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry je potrebné venovať dostatok času na precvičovanie slovných druhov.

Syntax

Na základe dosiahnutých výsledkov v syntaxi (58,72 %) usudzujeme, že vyučujúci venujú i tomuto náročnému tematickému celku náležitú pozornosť. Priemernú úspešnosť tohto náročného tematického celku zvýšila do značnej miery úloha č. 20 zameraná na prísudok pri vykaní, v ktorej dosiahli žiaci úspešnosť 77,27 %. Táto úloha zároveň patrila medzi najľahšie úlohy jazykovej zložky.

Literatúra

Priemerná úspešnosť dosiahnutá v literatúre bola 62,66 %. Výsledky nasvedčujú, že žiaci na prijateľnej úrovni ovládajú štruktúru literárneho diela, literárne druhy a vedia určiť slohový postup umeleckého textu. Úloha zameraná na slohové postupy sa prelína s učivom jazykovej zložky a patrila medzi najľahšie úlohy v teste – priemerná úspešnosť 83,83 %, citlivosť 37,76 %. Žiaci vedia na dobrej úrovni prečítať text s porozumením s nižším stupňom obťažnosti. Tieto úlohy dosiahli priemernú úspešnosť 61,58 % (citlivosť 46,84 %) a 41,68 % (citlivosť 46,21 %). V úlohe zameranej na ovládanie krátkych literárnych žánrov dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 51,96 % (citlivosť 46,07 %).

V školskom roku 2007/2008 žiaci zvládli úlohy zo slovenského jazyka a literatúry na priemernej úrovni. Oproti celkovej priemernej úspešnosti dosiahli žiaci nižšiu priemernú úspešnosť z lexikológie, avšak na základe malého počtu testových položiek nemožno hovoriť o konkrétnych záveroch ovládania učiva tohto tematického celku.

Pedagogické odporúčania

Na vyučovacích hodinách slovenského jazyka a literatúry venovať viac pozornosti práci s textom, čítaniu s porozumením, jazykovej kultúre žiakov. I naďalej venovať zvýšenú pozornosť precvičovaniu pravopisu, upevňovaniu učiva z morfológie, lexikológie, syntaxe. viesť žiakov k aktívnemu riešeniu a osvojovaniu problémových úloh a úloh, ktoré rozvíjajú tvorivosť žiakov.

1.4 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z MJaL

Test z maďarského jazyka a literatúry riešilo spolu 3 397 žiakov a dosiahli priemernú úspešnosť 65,28 % pri priemernej známke z maďarského jazyka a literatúry na polročnom vysvedčení 2,45.

Spoľahlivosť a presnosť merania KR 20 týmito testami vyjadrená koeficientom reliability bola na očakávanej úrovni 0,746. Pearsonov korelačný koeficient súbežnej validity bol - 0,532.

Priemerná obťažnosť úloh v teste dosiahla hodnotu 34,72 % (pri jednotlivých položkách od 10,45 % do 55,58 %). Priemerná citlivosť v teste (diskriminačný index) dosiahla prijateľnú hodnotu 57,19 % (pri jednotlivých položkách od 20,59 % do 69,12 %). Položková analýza potvrdila časovú primeranosť testu.

Dosiahnutá úspešnosť žiakov v teste z maďarského jazyka a literatúry je porovnateľná s testami v predchádzajúcich rokoch.

Všetky správne riešené úlohy boli v teste z maďarského jazyka a literatúry hodnotené 1 bodom. Jednotlivé zložky boli v teste z MJaL zastúpené nasledovne: gramatika a sloh 60 %, literatúra 40 %. Na vedomosti a porozumenie bolo v teste 6 úloh (30 %), na špecifický transfer 8 úloh (40 %) a 6 úloh na nešpecifický transfer (30 %).

Gramatika a sloh

V oblasti gramatiky boli zastúpené nasledovné tematické celky: fonetika, morfológia, syntax, lexikológia a sémantika, jazyková kultúra. Do oblasti slohu zaradili autori testu úlohy zamerané aj na pochopenie textu.

Fonetika

V tomto tematickom celku dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 68,60 %. Z fonetiky boli v teste dve úlohy. V oboch prípadoch boli úlohy zamerané na zákonitosti samohlások a spoluhlások. Neznalosť tohto tematického celku sa odráža v pravopise, preto učitelia venujú väčšiu pozornosť nácviku pravopisu, oproti predchádzajúcim rokom priemerná úspešnosť stúpla, čo hodnotíme kladne.

Morfológia

Bola zastúpená iba jednou úlohou, v ktorej sa autori testu sústredili na problematiku prípon. Úloha si vyžiadala aplikáciu získaných vedomostí, napriek tomu žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 66,76 %.

Lexikológia, sémantika (slovné druhy)

Priemerná úspešnosť dvoch úloh z tohto tematického celku bola 69,5 %. Výsledky nasvedčujú, že žiaci ovládajú na primeranej úrovni synonymá, význam slov a vedia rozlišovať slovné druhy.

Syntax

Z tohto tematického celku boli do testu zaradené dve úlohy (č. 13 a č. 15). Obe úlohy podľa taxonómie vzdelávacích cieľov boli zamerané na nešpecifický transfer. Napriek tomu, že gramatický rozbor jednoduchých a zložených súvetí vyžaduje od žiakov logické myslenie, môžeme konštatovať, že žiaci ovládajú každoročne na primeranej úrovni vetné rozbor.

Jazyková kultúra

Oblasť jazykovej kultúry bola v teste overovaná úlohou č. 7. Na precvičovanie správnosti jazykových foriem, správnej štylizácie je veľmi málo časového priestoru na základných školách. Žiaci v tejto úlohe dosiahli priemernú úspešnosť 53,75 %.

Pravopis

Pravopis bol v teste overovaný jednou úlohou (č. 18). Úloha bola zameraná na pravopis zemepisných názvov. Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 58,29 %.

Literatúra

Dejiny literatúry boli zastúpené 6 úlohami. Z hľadiska taxonómie vzdelávacích cieľov boli tieto úlohy zamerané na vedomosti a špecifický transfer.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 69,80 %. Učitelia venujú tejto zložke veľkú pozornosť, nakoľko posilňuje národné vedomie žiakov, pričom sa dbá aj na multikultúrnu výchovu a vzdelávanie pomocou ukážok zo svetovej a slovenskej literatúry.

Mierne zhoršenie priemernej úspešnosti nastalo oproti školskému roku 2006/2007 v úlohách z teórie literatúry. V dvoch testových úlohách mali žiaci správne zaradiť literárne dielo do lyriky a nájsť nevhodné trópy. Z teórie literatúry dosiahli žiaci priemernú úspešnosť 58,00 %.

Pedagogické odporúčania

Náročnosť úloh z fonetiky bola podobná v školskom roku 2006/2007. Je to náročná zložka, a preto môžeme kladne hodnotiť vyššiu priemernú úspešnosť v školskom roku 2007/2008.

Z morfológie mierne stúpila priemerná úspešnosť, žiaci ovládajú túto zložku na želannej úrovni.

Syntax môžeme celkovo hodnotiť za dobre osvojené učivo. Úspešnosť, napriek náročnej zložke, je vyššia. Na vyučovacích hodinách maďarského jazyka a literatúry učitelia venujú dostatok času na precvičenie rozboru viet.

Každý rok je úloha zameraná na iný slovný druh. Vzhľadom na to, že tento tematický celok je zastúpený jednou úlohou, nemožno dosiahnuť výsledky porovnávajúť.

Jazykovej kultúre, jazykovej správnosti bude potrebné venovať viac pozornosti i napriek tomu, že priemerná úspešnosť testovaného tematického celku stúpila.

Viac pozornosti odporúčame venovať pravopisu zemepisných názvov. V pedagogických dokumentoch by bolo vhodné posilniť jazykovú kultúru, jazykovú správnosť, prvky bilingvizmu. Opätovne, ako aj minulý školský rok, navrhujeme prehodnotiť vhodnosť zaradenia teórie literatúry do učiva ZŠ.

1.5 Hodnotenie dosiahnutých výsledkov z UJaL

Priemerná známka 38 žiakov, ktorí riešili test z UJaL, bola na polročnom vysvedčení 1,89. Vzhľadom na nízky počet týchto žiakov nie je možné výsledky hlbšie kvalitatívne analyzovať.

Odporúčania:

Väčšina žiakov na základných školách s vyučovaním ukrajinského jazykom požaduje, aby mohli písať test zo slovenského jazyka a literatúry. Odporúčame týmto žiakom v ich požiadavke vyhovieť, pretože títo žiaci majú záujem pokračovať v štúdiu na stredných školách s vyučovacím jazykom slovenským.

1.6 Hodnotenie výsledkov dosiahnutých žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP)

Testovania sa zúčastnili žiaci so ŠVVP po štvrtýkrát, okrem žiakov s mentálnym postihnutím. Žiakom sme vytvorili štandardné podmienky ako v predchádzajúcich rokoch počas testovania. Pripravili sme 49 modifikovaných testov podľa druhu a stupňa postihnutia.

Všetky navrhované úpravy pre žiakov so ŠVVP sú formulované s cieľom zachovať úroveň v maximálnej miere s intaktnou populáciou. Ide o také úpravy, ktoré v čo najmenšej miere zasahujú do obsahu testu a čo najmenej znižujú objektivnosť obťažnosti.

Priame zásahy do obsahovej stránky testu s cieľom zmeniť celkovú obťažnosť nie je možné v takomto type testovania. Zmenou obsahu testov pre žiakov so ŠVVP by sa znemožnila porovnateľnosť dosiahnutých výsledkov jednotlivých žiakov s majoritnou populáciou intaktných žiakov. Znížením obsahu by klesla aj samotná úroveň testov, čo by mohlo vyvolať pocit „podceňovania“ žiakov so ŠVVP. Pri testovaní pre žiakov so ŠVVP je našou snahou vytvárať týmto žiakom také podmienky, aby ich šance boli porovnateľné s bežnou populáciou. Na základe doterajších skúseností vieme, že nie všetci žiaci so ŠVVP sú schopní po intelektovej a vedomostnej stránke vypracovať takto pripravený test.

Prispôsobenie podmienok pre žiakov so ŠVVP sa týkalo:

- predĺženého pracovného času,
- upraveného formátu testu (zvýraznený text, veľkosť písma 14, 16, 18, 20, 22, 24 podľa individuálnych potrieb zrakovo postihnutých žiakov, Braillovo písmo, a pod.),
- kompenzačných pomôcok (technické i vyučovacie),
- využitia asistentov, špeciálnych pedagógov, tlmočníkov.

Tak ako v školskom roku 2006/2007, aj v školskom roku 2007/2008 bol zaznamenaný nárast populácie žiakov so ŠVVP, a to o 221 žiakov s vývinovými poruchami učenia (VPU). Pravidelne ide o najväčšiu skupinu žiakov, čo si zaslúži podrobiť tento stav dôkladnej analýze. Do tejto skupiny sú zaradení žiaci, ktorí sú individuálne integrovaní a majú vypracovaný individuálny vzdelávací plán (ďalej len IVP) najčastejšie z vyučovacieho jazyka a matematiky, ale aj žiaci, ktorí nie sú evidovaní ako integrovaní, ale majú potvrdenie zo špeciálno-pedagogickej poradne a niektorí z nich sú aj naďalej v starostlivosti špeciálneho pedagóga.

Na základe analýzy individuálnych vzdelávacích plánov (IVP) týchto integrovaných žiakov môžeme zatiaľ iba konštatovať, že časť z nich má potvrdenie o svojej diagnóze, ale nie všetkým je poskytnutá dostatočná, systematická, pravidelná starostlivosť zo strany školy. Základné školy nemajú zabezpečený špeciálno-pedagogický servis, ale aj napriek tomu týchto žiakov do svojich škôl integrujú. Tvorba IVP je skôr formálnou záležitosťou, čo reálne poškodzuje „integrovaných“ žiakov. Väčšina žiakov so ŠVVP je vzdelávaná bežnými vyučovacími metódami, učiteľia žiakom na základe odporúčaní z PPP redukovujú učebné osnovy len na základné učivo, čo však nie je cieľom integrácie.

Každý rok pri nahlasovaní žiakov do testovania sa stretávame s nesprávnym zaradením žiakov do skupiny VPU. V skupine žiakov s VPU sú často zaradení aj žiaci v hraničnom pásme. Učiteľ v snahe pomôcť žiakovi sa rozhodne pre takúto možnosť zaradenia žiaka. V takom prípade problémy v učení primárne vyplývajú z nízkej úrovne rozumových schopností a vedomostí, z oslabenia, neskôr zo zanedbania niektorej z čiastkových funkcií, ktoré sa podieľajú na rozvoji pri

nadobúdaní vedomostí, zručností. Je samozrejmosťou, že žiaci v hraničnom pásme sú neúspešní v akomkoľvek testovaní pri výstupe zo základnej školy. Práve táto skupina žiakov každoročne skresľuje celkové výsledky žiakov s VPU. Odborná literatúra uvádza, že žiaci s VPU majú často priemerný až nadpriemerný intelekt. Možno by bolo vhodné týchto žiakov zaradiť do osobitnej skupiny, v ktorej by sa predpoklady celkového nárastu počtu žiakov s VPU potvrdili alebo vyvrátili.

Dôslednú analýzu výsledkov z celoplošného testovania žiakov so ŠVVP bude spracovaná až na základe podrobnejšie štatisticky spracovaných výsledkov pre túto časť testovanej populácie.

Pripomienky škôl k celoplošnému testovaniu žiakov so ŠVVP

ZŠ pre nevidiacich a slabozrakých v Levoči považuje celoplošné testovanie zrakovo postihnutých žiakov (hlavne v II. časti testov) z dôvodu príliš dlhých textov, ktoré presahuje formát A4, za nevhodné pre nevidiacich žiakov, ktorí pracujú v Braillovom písme. Žiaci majú problémy v orientácii v texte zadania úlohy, s úlohami, v ktorých sa dopĺňajú údaje do tabuľky, alebo v ktorých sa údaje čítajú z grafu a s presným rysovaním.

Z odpovedí v dotazníku pre učiteľov boli najčastejšie pripomienky adresované k náročnosti úloh, vzhľadom na redukované učebné osnovy (základné učivo), zníženie počtu úloh v teste pre týchto žiakov a podobne aj k dĺžke textov a k časovej dotácii. Časť učiteľov navrhuje rozdeliť testovanie žiakov so ŠVVP do dvoch dní. Najväčšiu nespokojnosť vyjadrovali učitelia, ktorých žiaci sú integrovaní s redukovaným obsahom vzdelávania. Testové úlohy považujú pre týchto žiakov za náročné. Je však veľmi zložitá pripraviť každému jednotlivcovi test, v ktorom by boli zohľadnené všetky dôležité kompenzácie. Grafické úpravy testov pre žiakov so ŠVVP hodnotili učitelia pozitívne a úpravy považujú za vyhovujúce.

Na základe získaných informácií zo škôl, školských zariadení pri nemocniciach konštatujeme, že žiaci so ŠVVP by mali mať možnosť dobrovoľne sa zúčastniť alebo nezúčastniť na celoplošnom testovaní z týchto dôvodov:

- diagnózy niektorých žiakov sú tak závažné, že lekári neodporúčajú vystavovať žiakov nadmernému pracovnému vypätiu (psychiatrické diagnózy, schizofrénia, epileptické záchvaty),
- zdravotný stav niektorých žiakov je tak vážny, že rodičia po ukončení ZŠ vybavujú invalidné dôchodky pre svoje deti,
- niektorí žiaci majú vypracované IVP z testovaných predmetov, ktorých obsah vzdelávania nie je totožný s učebnými osnovami 9. ročníka ZŠ.

Pedagogické odporúčania

Navrhujeme, aby sa prehodnotili všetky opodstatnené pripomienky k testovaniu žiakov so ŠVVP a k dobrovoľnej účasti na testovaní. Sme presvedčení, že dobrovoľná účasť žiakov so ŠVVP na celoplošnom testovaní by vyriešila mnoho problémových a niekedy neobjektívnych situácií. Nechajme príležitosť tým žiakom, ktorí ju chcú využiť (tak ako v MONITORE 9-2005). Do celoplošného testovania by sa tak zapojili žiaci, ktorí majú ambície pokračovať v štúdiu na strednej škole v maturitnom odbore. Pre porovnanie uvádzame, že v ČR je testovanie žiakov so ŠVVP pri výstupe zo základnej školy na báze ich dobrovoľnej účasti. Zároveň si myslíme, že nie je potrebné voliť iné formy testovania pre žiakov so ŠVVP, ktorí majú študovať na strednej škole v maturitnom odbore.

Za správne a potrebné považujeme, aby základné školy venovali príprave žiakov so ŠVVP na celoplošné testovanie celoročnú pozornosť.

2 Vyhodnotenie organizačno-technického zabezpečenia testovania

Celoplošné testovanie žiakov 9. ročníkov ZŠ bolo rozdelené do dvoch častí. Testovania vedomostí a zručností z matematiky a vyučovacieho jazyka sa v I. časti (certifikačnej) zúčastnilo spolu 1 461 ZŠ a 58 009 žiakov. Z rôznych dôvodov sa testovania v riadnom termíne nezúčastnilo 677 pôvodne prihlásených žiakov.

Na náhradnom testovaní 18. marca 2008, ktoré sa uskutočnilo v jednotlivých krajských mestách na školách určených KŠÚ, sa zúčastnilo 151 z 224 prihlásených deviatakov.

Druhá časť testovania bola zameraná na sledovanie úrovne matematickej, čitateľskej a jazykovej gramotnosti žiakov z matematiky a zo štátneho jazyka.

Aj v školskom roku 2007/2008 sa na testovaní zúčastnili žiaci so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (ŠVVP). Pre 2 790 testovaných žiakov na 798 základných školách vypracoval Štátny pedagogický ústav upravené testy, ktoré zohľadňovali druh a stupeň postihnutia žiaka. Žiaci v skupine obmedzenia 1 (spolu 2 306 žiakov) pracovali s rovnakými testami ako intaktní žiaci. Používali primerané kompenzačné pomôcky.

Základným cieľom I. časti celoplošného testovania bolo poskytnúť týmto žiakom, základným a stredným školám výsledok, ktorý by v zmysle znenia nateraz platnej vyhlášky MŠ SR č.145/1996 Z. z. o prijímaní na štúdium na stredných školách v znení neskorších predpisov tvoril jedno z kritérií, na ktoré prihliada riaditeľ strednej školy pri prijímaní žiaka na štúdium, alebo aby riaditeľ strednej školy akceptoval tento výsledok na prijatie žiaka bez prijímacích pohovorov. Výsledok z celoplošného testovania slúži predovšetkým jednotlivým žiakom na porovnanie sa s celou populáciou žiakov, ktorí tento centrálny administratívny test riešili.

Tento cieľ a všetky uskutočnené činnosti boli splnené podľa pôvodného a priebežne upraveného harmonogramu. Výsledky žiakov boli odoslané na školy technickým riešiteľom v písomnej forme, ale aj elektronicky prostredníctvom školských výpočtových stredísk. Žiaci a ich rodičia, základné a stredné školy mohli výsledky využiť pri výbere strednej školy.

Dôležitým cieľom bolo, aby učitelia využívali čo najefektívnejšie výsledky svojich žiakov na formatívne hodnotenie a hodnotenie výsledkov vlastnej výchovno-vzdelávacej práce. Analýzou vlastnej práce a dosiahnutých výsledkov žiakov v celoplošnom testovaní na základe zverejnených výsledkov jednotlivých škôl tak mohli učitelia efektívne korigovať proces vzdelávania žiakov z hľadiska cieľov, obsahu a vlastných foriem práce.

Ďalším cieľom v celoplošnom testovaní v školskom roku 2007/2008 bolo vyskúšanie elektronického on-line testovania. Žiaci boli testovaní on-line z I. časti testu zo slovenského jazyka a literatúry. Preukázali vysoký stupeň aktívnej práce s PC a úspešne ako prví žiaci absolvovali on-line testovanie v rámci celoplošného testovania žiakov 9. ročníkov základnej školy.

2.1 Organizačné zabezpečenie celoplošného testovania

Celoplošné testovanie organizačne zabezpečovalo oddelenie meraní výsledkov primárneho vzdelávania ŠPÚ v úzkej spolupráci so ŠŠI, KŠÚ, UIPŠ, ŠVS a technickými spoluriešiteľmi. Aj elektronickú formu testovania zo slovenského jazyka a literatúry zabezpečoval externý technický spoluriešiteľ. Celoplošné testovanie bolo uskutočnené formou jednotlivých zásielok na základné školy a zberu údajov zo

základných škôl v písomnej a elektronickej forme. Obsah, rozsah zásielok a čas odoslania a doručenia je uvedený v tejto správe.

Generálna skúška on-line testov v I. časti hlavného testovania prebehla v štandardných triedach na zapožičaných notebookoch. On-line testovanie zabezpečoval technický riešiteľ v spolupráci s UIPŠ a ŠVS v Bratislave. Testovanie prebehlo na dvoch vybraných a dobrovoľne prihlásených základných školách.

Elektronickej forme predchádzal najskôr súhlas riaditeľov vybraných základných škôl, rodičov i samotných zúčastnených žiakov. Na generálnej skúške sa zúčastnilo 28 dobrovoľne prihlásených žiakov (zo ZŠ na Grösslingovej ulici sa testovania zúčastnilo celkovo 5 žiakov a zo Spojenej školy na Tilgnerovej ulici celkovo 23 žiakov).

2.2 Organizačné pokyny pre základné školy – jednotlivé zásielky pred testovaním

Štátny pedagogický ústav vypracoval na kontrolu priebehu celoplošného testovania pokyny, ktoré dostala Štátna školská inšpekcia a jednotlivé KŠÚ pred jeho vykonaním. Na riešenie nepredvídaných okolností bol Štátnym pedagogickým ústavom vypracovaný krízový plán.

Potrebné informácie a obsah jednotlivých zásielok boli, okrem testovacích nástrojov, priebežne a včas zverejňované aj na webovej stránke ŠPÚ a ŠVS.

Elektronické usmernenie pre základné školy k prihlasovaniu na celoplošné testovanie a k vyplňaniu údajov o žiakoch a školách v programe Proforient organizovalo ŠVS Michalovce. Elektronickú zásielku dostali školy v dňoch 16. - 19.11.2007. Prvú zásielku obsahujúcu sprievodný list a úvodné informácie k pripravovanému celoplošnému testovaniu boli doručené slovenskou poštou na základné školy v 1 528 zásielkach v dňoch 20. - 23.11.2007.

Na základe zozbieraných údajov zo základných škôl bola v dňoch 17. - 18.12.2007 kuriérom doručená druhá zásielka na 1 461 prihlásených základných škôl obsahujúca sprievodný list a 132 200 odpovedových hárkov k testom (OHkT).

ŠPÚ a ŠVS Michalovce doručili pokyny, vzory OHkT a ukážky testových úloh v elektronickej podobe dňa 19.11.2007 na základné školy a zverejnili ich na svojich webových stránkach.

Pokyny pre školských koordinátorov a koordinátorov pre žiakov so ŠVVP

Pokyny pre administrátorov a administrátorov pre žiakov so ŠVVP

Ukážky testových úloh

Vzor vyplneného OHkT zo slovenského jazyka a literatúry

Vzor vyplneného OHkT z matematiky

Testy zo slovenského jazyka a literatúry, z maďarského jazyka a literatúry, z ukrajinského jazyka a literatúry a z matematiky boli vytlačené v dvoch variantoch a v uvedených množstvách doručené v dňoch 4. - 5.2.2008 na prihlásené základné školy. Zásielka obsahovala sprievodný list, pokyny ŠPÚ a osobitné pokyny technického riešiteľa.

2.3 Tvorba databázy prihlásených ZŠ a žiakov

Tvorbu a spresnenie databázy základných škôl a žiakov prihlásených na celoplošné testovanie zabezpečovalo elektronicky ŠVS v Michalovciach. Spracovanú databázu doručilo ŠVS v Michalovciach technickému riešiteľovi projektu a ŠPÚ. Uvádzaním nepresných údajov zo strany niektorých škôl bola táto databáza niekoľkokrát upresňovaná. Napriek určitým nedostatkom takéto elektronické spracovanie získanej databázy škôl a žiakov posunulo celoplošné testovanie

kvalitatívne a efektívne dopredu (podobne ako doručovanie časti pokynov a usmernení k celoplošnému testovaniu).

2.4 Tlač testov, OHkT a sprievodnej dokumentácie

Tlač testov, OHkT, výsledkov pre školy, výsledkových listov pre žiakov a sprievodnej dokumentácie k celoplošnému testovaniu, ktoré neboli doručované na školy v elektronickej podobe, zabezpečoval technický riešiteľ. Všetky dokumenty boli tlačené profesionálnou tlačiarňou podľa vypracovaných plánov kvality v súlade s normami ISO. Tlač prebiehala v uzavretých priestoroch za účasti minimálneho počtu personálu, celý dokument bol tlačený nepretržite na jednom stroji. Tým sa vylúčilo, aby testy obsahovali niektoré strany duplicitne, resp. aby niektoré strany v teste chýbali. Pred tlačou boli vygenerované konkrétne číselné kódy pre každú školu, ktorými boli testy jednoznačne identifikované. Ihneď po tlači boli testy balené podľa jednotlivých škôl a už nebolo možné s nimi manipulovať. Spolu bolo pre hlavné testovanie vytlačených a na základné školy odoslaných 277 300 ks testov.

2.5 Logistické zabezpečenie a ochranné prvky

Pre celoplošné testovanie bol vypracovaný Plán kvality v rozsahu 78 strán A4 plne v súlade s normami pre Systém manažovania kvality - ISO. Technický riešiteľ pracoval s dátami a dokumentmi podľa vypracovaného Bezpečnostného projektu organizácie.

V Pláne kvality boli stanovené jednoznačne organizačné štruktúry, kódové označenia, projektové tímy, popisy jednotlivých úloh a ich zodpovedností, monitorovanie a kontrola kvality a pod. Všetky dokumenty boli odovzdávané protokolárne. Každá aktuálna verzia vypracovaných dokumentov bola evidovaná na ŠPÚ a u technického riešiteľa. Pre zabezpečenie projektu boli testy s rôznofarebnou potlačou chránené rastrovými prvkami, jednoznačnými identifikátormi a jedinečným číslovaním každého testu. Balíky s testami boli pečatené špeciálnou páskou vyhotovenou pre potreby projektu celoplošného testovania v školskom roku 2007/2008. Testy boli skladované v zabezpečených priestoroch. Projekt bol realizovaný v zabezpečených priestoroch. Všetky dokumenty boli uložené výhradne na médiu so zabezpečeným prístupom pomocou odtlačku prsta a po ukončení pracovnej doby uložené v trezore.

2.6 Tvorba a distribúcia dotazníkov

V rámci celoplošného testovania bol administrovaný dotazník pre učiteľov. Cieľom bolo zistiť názory učiteľov matematiky a vyučovacích jazykov na administrované testy. Dotazník pre učiteľov vypracovalo oddelenie meraní výsledkov primárneho vzdelávania ŠPÚ v decembri 2007. Otázky v dotazníku pre učiteľov boli zamerané prevažne na formu, obsah a náročnosť testov, pričom sa učitelia vyjadrovali zvlášť ku každému testovaciemu zošitu formy A. Dotazník pozostával z 11 otázok, z toho bolo 7 otázok s výberom odpovede, 2 otázky boli polouzavreté a 2 otvorené. Elektronickú formu dotazníka, prístupnosť dotazníka k učiteľom a sumarizovanie získaných odpovedí z dotazníka úspešne zabezpečilo ŠVS v Banskej Bystrici v spolupráci s oddelením národných meraní výsledkov primárneho vzdelávania ŠPÚ.

Prístup k vyplňaniu dotazníka bol umožnený na adrese <http://ctz.svsbb.sk> prostredníctvom prihlasovacieho mena, t. j. 4-miestnym kódom školy. V dňoch od 21.1.2008 do 3.2.2008 bol dotazník sprístupnený učiteľom na skúšobné otestovanie. Učitelia si tak mali možnosť odskúšať prácu s dotazníkom nepretržite 24 hodín denne, pričom ich odpovede zo skúšobnej prevádzky boli pred celoplošným

testovaním odstránené. Ostrá prevádzka dotazníka sa uskutočnila po ukončení celoplošného testovania deviatakov od 7.2.2008 do 14.2.2008 (do 24.00 hod.). Vyplnený dotazník bolo možné odoslať len raz. Prihlasovacie heslo k dotazníku dostala každá základná škola k dispozícii až v 3. zásielke spolu s testami pre žiakov.

Dotazník vyplnilo celkovo 1 323 škôl a nevyplnilo 210 škôl. Návratnosť dotazníkov od učiteľov dosiahla hranicu 90,55 %.

2.7 Administrácia testov a kontrola objektivity

Hlavné celoplošné testovanie v riadnom termíne, ale aj náhradné testovanie a samotná administrácia testov na základných školách prebehli bez vážnych rušivých momentov. Na všetky základné školy boli testy doručené včas a podľa vopred vypracovaného harmonogramu testovania. V príprave na testovanie nedošlo k predčasnému otváraní zásielok s testami a k úniku obsahu testov. Školskí koordinátori a administrátori zabezpečili v školách vhodné priestory na testovanie. Časový harmonogram testovania pre intaktných žiakov a osobitný časový harmonogram pre žiakov so ŠVVP boli v kontrolovaných základných školách Štátnou školskou inšpekciou dodržané.

Okrem Štátnej školskej inšpekcie kontrolu objektivity testovania v riadnom termíne zabezpečovali krajské školské úrady, členovia rodičovských rád základných škôl, delegovaní učitelia zo základných a stredných škôl.

Ako vyplýva zo správy Štátnej školskej inšpekcie o kontrole priebehu a realizácie celoplošného testovania žiakov 9. ročníkov ZŠ v školskom roku 2007/2008 zo dňa 22.2.2008, Štátna školská inšpekcia vykonala kontrolu dodržiavania pokynov na administráciu testov celoplošného testovania v 160 ZŠ (148 štátnych ZŠ, 12 cirkevných ZŠ, z toho 144 ZŠ s vyučovacím jazykom slovenským, 1 s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským, 14 s vyučovacím jazykom maďarským a 1 s vyučovacím jazykom ukrajinským). V kontrolovaných školách sa testovania zúčastnilo 6 341 žiakov, z toho 331 žiakov so ŠVVP. Zo zdravotných a iných dôvodov sa testovania nezúčastnilo 46 žiakov, z dôvodu štúdia v zahraničí 34 žiakov.

Realizáciu celoplošného testovania zabezpečovalo v kontrolovaných školách 566 školských administrátorov. Riaditelia škôl, školskí koordinátori a administrátori postupovali pri príprave testovania podľa pokynov Štátneho pedagogického ústavu. V Žilinskom kraji v jednej škole školský koordinátor nevykonával vopred školenie administrátorov k príprave, časovému harmonogramu a k spôsobu vykonania testovania žiakov.

Neporušené zásielky boli doručené včas na všetky základné školy. Poradie zadávania testov na kontrolovaných školách, čas stanovený na vypracovanie testov a dĺžka prestávok boli dodržané. Priebeh testovania v 160 ZŠ sledovalo okrem školských inšpektorov aj 15 zástupcov krajských školských úradov (ďalej KŠÚ) a 8 zástupcov školských úradov, 5 zástupcov zriaďovateľov, 40 zástupcov rady školy a 24 z rady rodičov, 1 zástupca pedagogicko-psychologickej poradne. Krajské školské úrady (list MŠ SR číslo CD-2008-637/1306-1:911 zo dňa 14. 01. 2008) na výkon nestranných pozorovateľov poverili, s cieľom zvýšiť objektivitu celoplošného testovania, spolu 269 učiteľov ZŠ a 42 učiteľov SŠ.

Kontrolu objektivity testovania v náhradnom termíne zabezpečovali výskumní a vývojoví zamestnanci ŠPÚ v spolupráci s poverenými zamestnancami krajských školských úradov a učiteľmi a riaditeľmi poverených základných a stredných škôl, na ktorých náhradné testovanie prebiehalo.

2.8 Hodnotenie celoplošného testovania z hľadiska prípravy testov pre I. časť testovania, z hľadiska priebehu, spracovania a dosiahnutých výsledkov

Príprava a realizácia I. časti celoplošného testovania žiakov 9. ročníkov základnej školy pozostávala z niekoľkých etáp:

a) Vypracovanie štandardizovaných testov k I. časti testovania z vyučovacích jazykov a z matematiky

Testy boli vypracované v zmysle platných učebných osnov a požiadaviek vzdelávacích štandardov s exemplifikačnými úlohami. Konštrukcia testov (plánovanie a tvorba) prebiehala štandardizovaným spôsobom – určením účelu testov, špecifikáciou a vymedzením rámcového obsahu testov, určením foriem úloh v testoch, vytvorením testových úloh, spresnením obsahu testov a ich grafickou úpravou, určením testovacieho času a skórovania úloh, úpravou testov pre žiakov so ŠVVP. Všetci tvorcovia testov a recenzenti boli viazaní prehlásením o mlčanlivosti.

S prípravou testov sa začalo v mesiacoch máj – jún 2007. Autorské kolektívy zložené z interných a externých riešiteľov začali pripravovať banku úloh, špecifikovať obsah a náročnosť I. a II. časti testov z matematiky, zo štátneho jazyka a z vyučovacích jazykov. V polovici septembra 2007 vykonali autori testov pilotné overovanie testových úloh v 1. ročníku vybraných stredných škôl v Bratislavskom, Trnavskom a Nitrianskom kraji (mat. a SJJaL – 334 žiakov na 10 SŠ; MJJaL – 339 žiakov na 12 SŠ; UJaL – 22 žiakov na 2 SŠ). Po oprave pilotných testov, štatistickým vyhodnotením a analýze pilotovaných úloh sa najlepšie úlohy stali základom pre testy v celoplošnom testovaní žiakov 9. ročníkov. Pred záverečným zostavením testov a ich administráciou každý test posúdili recenzenti - skúsení učitelia základných a stredných škôl. Záverečný obsah a formát testov pred ich tlačou poznal už len koordinátor testovania ŠPÚ a poverený koordinátor technického riešiteľa. Testy v I. časti boli pre žiakov so ŠVVP upravené. Testy pre II. časť neboli pre žiakov so ŠVVP upravované.

Obsah I časti testov z matematiky a z vyučovacích jazykov tvorilo učivo od 5. ročníka až po I. polrok 9. ročníka základnej školy včítane. Odpovede žiaci zapisovali alebo vyznačovali do samoprepisovacích OHkT.

Pre matematiku boli vypracované testy v slovenskom a maďarskom jazyku. Obsahovali 20 úloh, z toho 10 úloh s krátkou otvorenou odpoveďou a 10 úloh s výberom odpovede zo štyroch možností A, B, C, D. Čistý testovací čas na riešenie testu z matematiky bol 45 minút. Každá správne riešená úloha v teste z matematiky bola hodnotená 1 bodom. Maximálny počet bodov v teste z matematiky bol 20.

Testy zo slovenského jazyka a literatúry, maďarského jazyka a literatúry, ukrajinského jazyka a literatúry obsahovali 20 úloh s výberom odpovede zo štyroch možností A, B, C, D. Čistý testovací čas stanovený na riešenie testu z vyučovacieho jazyka bol 45 minút. Každá správne riešená úloha v teste z vyučovacieho jazyka bola hodnotená 1 bodom. Maximálny počet bodov v teste z vyučovacieho jazyka bol 20.

b) Priebeh testovania

Hlavné testovanie sa uskutočnilo dňa 6. februára 2008 vo všetkých základných školách s vyučovacím jazykom slovenským, maďarským, ukrajinským, okrem žiakov s mentálnym postihnutím.

Výsledky testov žiakov so ŠVVP boli spracované v dávkach s intaktnými žiakmi. Skupina obmedzenia a druh postihnutia boli vyznačené priamo na OHkT, takže je možné porovnať ich výsledky s ostatnými žiakmi, resp. analyzovať výsledky presne podľa druhu postihnutia týchto žiakov.

V priebehu realizácie celoplošného testovania bolo rozhodnuté o uskutočnení náhradného testovania. Náhradného testovania sa mohli zúčastniť žiaci, ktorí sa z určitého dôvodu (napr. zdravotného alebo z dôvodu pobytu v zahraničí) nemohli zúčastniť hlavného testovania.

Náhradné testovanie prebiehalo v ôsmich krajských mestách 18. marca 2008 na vybraných základných školách, ktoré určili príslušné krajské školské úrady. Pre náhradné testovanie boli vyhotovené nové testy. Distribúciu testov na školy zabezpečili výskumní a vývojoví zamestnanci ŠPÚ. Koordinovali ich administráciu v spolupráci s KŠÚ a riaditeľom príslušnej školy, na ktorej sa náhradné testovanie uskutočnilo.

Počas riešenia projektu sa nevyskytli závažné logistické a obsahové nedostatky. K predčasnému otváraní zásielok s testami a k úniku informácií o ich obsahu, tak ako v predchádzajúcich rokoch 2003 – 2007, podľa našich zistení v celoplošnom testovaní žiakov 9. ročníkov ZŠ v školskom roku 2007/2008 nedošlo.

c) *Spracovanie analýz a vyhodnotenie projektu*

Po odoslaní výsledkov žiakov na školy sa začalo s vyhodnotením spracovaných údajov, podkladov k priebežným správam, analýzou položiek a prípravou podkladov k záverečnej správe. V tejto časti projektu bol 12. mája 2008 pre tvorcov testov technickým riešiteľom dokončený a protokolárne odovzdaný výpočet základných psychometrických a štatistických parametrov testov, percentuálne vyjadrená položková analýza testov z matematiky, SJaL, MJaL, UJaL. Podľa požiadaviek ŠPÚ technický riešiteľ spracoval celoslovenské výsledky, krajské výsledky, výsledky jednotlivých škôl, jednotlivých žiakov, výsledky podľa pohlavia žiakov, presnosť a spoľahlivosť testov – reliabilitu a súbežnú validitu spolu (osobitne aj upravených testov pre žiakov so ŠVVP), frekvenciu odpovedí žiakov z hľadiska štyroch možných odpovedí a z hľadiska foriem testov, obťažnosť a citlivosť jednotlivých úloh. Tieto údaje boli použité ako podklady k pedagogickému hodnoteniu I. časti testovania, ktoré tvoria súčasť tejto analýzy priebehu a výsledkov testovania.

2.9 Spracovanie odpovedových hárkov zo škôl v riadnom a náhradnom termíne

Celý projekt bol uskutočnený formou strojového spracovania papierových formulárov (osobitne OHkT z hlavného a náhradného testovania). Všetky údaje z jednotlivých základných škôl boli vpisované a označované do vopred elektronicky navrhnutých a vytlačených a do škôl rozdistribuovaných papierových formulárov a OHkT. Následne boli všetky doručené do spracovateľského centra technického riešiteľa a skenované profesionálnymi produkčnými skenermi. Zo skenovaných OHkT boli údaje vyťažované softvérom pre čítanie tlačeného aj rukou písaného paličkového písma, zaškrtačiacich značiek a čiarových kódov (OCR, ICR, OMR a BC). Po skontrolovaní a exportovaní boli údaje prevedené do databázy. Údaje v databázovom formáte boli na záver vyhodnotené technickým riešiteľom podľa požiadaviek ŠPÚ. Všetky použité formuláre boli dizajnovy navrhnuté technickým riešiteľom a schválené ŠPÚ pre optimalizáciu procesu strojového spracovania.

Pre testy bolo vytvorených päť typov OHkT jednoznačne identifikovateľných čiarovým kódom. Žiaci s vyučovacím jazykom ukrajinským zapisovali výsledky riešenia testu z matematiky do OHkT pre žiakov s vyučovacím jazykom slovenským. Všetky OHkT boli skenované a spracované v priebehu dvanástich pracovných dní. Celkovo bolo spracovaných 116 018 OHkT.

Všetkých päť farebných formulárov bolo navrhnutých a vytlačených profesionálnou tlačiarňou vo forme samoprepisovacích OHkT, ktorých kópia ostávala na základnej škole pre archiváciu a prípadné reklamácie.

Výsledná databáza takto spracovaných OHkT obsahuje jednak počet získaných bodov, úspešnosť, ale aj jednotlivé odpovede žiakov na dané otázky v teste. Z nich bolo možné robiť analýzy jednotlivých úloh - akú percentuálnu úspešnosť získali žiaci v tej-ktorej úlohe, aký bol výskyt jednotlivých nesprávnych odpovedí a pod. Tak isto je výsledná databáza prepojená na obraz OHkT, ktorý je rýchlo možné vyhľadať aj medzi originálmi. V praxi to znamená, že výsledky žiaka je možné podľa jeho kódu veľmi rýchlo vyhľadať v databáze. Papierovú formu OHkT každého žiaka archivuje Štátny pedagogický ústav v Bratislave.

Distribúcia výsledkov na školy z hlavného a náhradného testovania

V písomne forme boli doručené výsledky základným školám a výsledky pre žiakov 12. - 14.3.2008 podľa vopred vypracovaného časového harmonogramu. Opravu a spracovanie výsledkov z OHkT v náhradnom testovaní (NT) vykonali výskumní a vývojoví zamestnanci ŠPÚ pre 151 zúčastnených žiakov 19.3.2008 ručne. Výchovní poradcovia tak mohli už 20.3.2008 každému žiakovi uviesť do prihlášky na strednú školu dosiahnutý výsledok z matematiky a z vyučovacieho jazyka v celoplošnom testovaní. Plnenie tejto úlohy zabezpečovalo ŠVS v Michalovciach s technickým riešiteľom a Štátnym pedagogickým ústavom.

Výsledky pre základné školy a žiakov z hlavného termínu testovania v elektronickej forme boli doručené ŠVS Michalovce už dňa 11.3.2008. Výsledky z NT boli spracované 19. - 20.3.2008 do formy tlačovej zostavy a následne boli vytlačené na výsledkové listy žiakov presne podľa údajov zo Štátneho pedagogického ústavu. Zásielka s výsledkami škôl a výsledkovými listami žiakov z NT bola odoslaná na 131 základných škôl dňa 25.3.2008.

3. Vyhodnotenie výsledkov z dotazníka pre učiteľov

V I. časti testu z matematiky žiaci riešili prvých desať úloh s krátkou otvorenou odpoveďou a ďalších desať úloh s výberom správnej odpovede zo štyroch možností A, B, C, D. Žiaci dosiahli spolu celoslovenský priemer 11,26 bodov a priemernú úspešnosť 56,30 %. Správne odpovede zapisovali do samoprepisovacích hárkov.

Test z matematiky za primerane náročný považovalo 73,2 % z celkového počtu 1 272 učiteľov matematiky (za náročný 21,87 % a za veľmi náročný 2,20 %), ktorí sa prostredníctvom dotazníka k náročnosti I. časti testu z matematiky vyjadrili. S časom 45 minút určeným na vyriešenie I. časti testu vyjadrilo nespokojnosť približne 40 % učiteľov, ktorí nám odoslali vyplnený dotazník.

Za najnáročnejšie úlohy označili učitelia v I. časti testu úlohu č. 11 - spolu 961 respondentov (priemerná úspešnosť 20,25 %; citlivosť úlohy 13,33 %) a úlohu č. 19 – spolu 928 respondentov (priemerná úspešnosť 43,20 %; citlivosť úlohy 66,20 %).

Za najľahšie úlohy považovali učitelia č. 3 – spolu 27 respondentov (priemerná úspešnosť 79,63 %; citlivosť úlohy 83,23 %) a úlohu č. 4 – spolu 26 respondentov (priemerná úspešnosť 69,94 %; citlivosť úlohy 90,90 %).

Pomer úloh v I. časti testu z hľadiska náročnosti na vedomosti a zručnosti, jednoduchú a zložitú aplikáciu hodnotilo 71,84 % učiteľov ako vyhovujúci pre intaktných žiakov a 18,22 % učiteľov ako vyhovujúci pre žiakov so ŠVVP. K vhodnosti testu z matematiky pre žiakov so ŠVVP sa nevyjadrilo a nevedelo posúdiť spolu 23,25 % učiteľov.

Grafickú úpravu testu z matematiky hodnotilo ako vyhovujúcu pre intaktných žiakov 1 140 učiteľov (89,41 %) a pre žiakov so ŠVVP spolu 515 učiteľov (73,89 %), ktorí sa ku grafickým úpravám týchto testov vyjadrili.

V I. časti testu z *vyučovacích jazykov* žiaci riešili všetky úlohy s výberom správnej odpovede zo štyroch ponúkaných možností A, B, C, D. Správne odpovede zapisovali do samoprepisovacích hárkov.

Test zo slovenského jazyka a literatúry za primerane náročný považovalo 63,59 % z celkového počtu 1 247 učiteľov, ktorí sa prostredníctvom dotazníka k náročnosti I. časti testu zo SJaL vyjadrili (za náročný 35,52 % a za veľmi náročný 2,54 % respondentov). Žiaci dosiahli spolu celoslovenský priemer 11,62 bodov a priemernú úspešnosť 58,10 %. K časovej dotácii 45 minút na vyriešenie testu zo SJaL uviedlo svoje výhrady približne 12 % učiteľov, ktorí nám odoslali vyplnený dotazník.

Za najnáročnejšie úlohy označili učitelia SJaL v I. časti testu úlohu č. 12 - spolu 601 učiteľov (priemerná úspešnosť 41,68 %; citlivosť úlohy 46,21 %) a úlohu č. 17 - spolu 570 učiteľov (priemerná úspešnosť 36,70 %; citlivosť úlohy 42,59 %).

Za najľahšie úlohy považovali učitelia SJaL č. 3 - spolu 87 učiteľov (priemerná úspešnosť 83,83 %; citlivosť úlohy 37,76 %) a úlohu č. 5 - spolu 62 učiteľov (priemerná úspešnosť 67,41 %; citlivosť úlohy 46,07 %).

Pomer úloh v I. časti testu zo SJaL z hľadiska náročnosti na vedomosti a zručnosti, jednoduchú a zložitú aplikáciu hodnotilo 61,09 % učiteľov ako vyhovujúcu pre intaktných žiakov, ale len 16,03 % pre žiakov so ŠVVP.

Grafickú úpravu testu zo SJaL hodnotilo ako vyhovujúcu pre intaktných žiakov 1 050 učiteľov (84,34 %) a pre žiakov so ŠVVP spolu 507 učiteľov (73,91 %), ktorí sa ku grafickým úpravám týchto testov vyjadrili.

Test z maďarského jazyka a literatúry za primerane náročný považovalo 70,48 % učiteľov z celkového počtu 105 učiteľov, ktorí sa prostredníctvom dotazníka k náročnosti I. časti testu z MJaL vyjadrili (za náročný 25,71 % a za veľmi náročný ho nepovažoval ani jeden učiteľ). Čas 45 minút určený na vyriešenie testu nepovažovalo za vyhovujúci 3 % učiteľov MJaL, ktorí nám odoslali vyplnený dotazník. K časovej dotácii 45 minút na vyriešenie testu z MJaL nemali výhrady.

Za najnáročnejšie úlohy označili učitelia v I. časti testu úlohu č. 11 - spolu 43 učiteľov (priemerná úspešnosť 57,52 %; citlivosť úlohy 63,68 %) a úlohu č. 15 - spolu 49 učiteľov (priemerná úspešnosť 44,42 %; citlivosť úlohy 66,18 %).

Za najľahšie úlohy považovali učitelia MJaL č. 14 - spolu 7 učiteľov (priemerná úspešnosť 71,12 %; citlivosť úlohy 63,24 %) a úlohu č. 19 - spolu 8 učiteľov (priemerná úspešnosť 67,24 %; citlivosť úlohy 60,29 %).

Pomer úloh v I. časti testu z MJaL z hľadiska náročnosti na vedomosti a zručnosti, jednoduchú a zložitú aplikáciu hodnotilo 85,71 % učiteľov ako vyhovujúcu pre intaktných žiakov a 26,92 % pre žiakov so ŠVVP.

Grafickú úpravu testu z MJaL hodnotilo ako vyhovujúcu pre intaktných žiakov 93 učiteľov (88,57 %) a pre žiakov so ŠVVP spolu 20 učiteľov (76,92 %), ktorí sa ku grafickým úpravám týchto testov vyjadrili.

Test z ukrajinského jazyka a literatúry posúdili prostredníctvom dotazníka len štyria učitelia. Za primerane obsahovo i časovo náročný ho považovali všetci učitelia UJaL, ktorí vyplnili a späť odoslali dotazník.

4. Problémy súvisiace s organizáciou a priebehom celoplošného testovania

Optimálny priebeh prípravy a realizácie celoplošného testovania každoročne ovplyvňujú nepresné údaje v databázach základných škôl a žiakov. V tomto smere očakávame jednoznačne presnú databázu základných škôl a žiakov, ktorú spracováva Ústav informácií a prognóz školstva a školské výpočtové strediská. Údaje sú veľmi často nepresné a nekorektné (napr. e-maily s diakritikou, duplicitné polia, nesprávne názvy, adresy, chýbajúce časti slov, chýbajúce ZŠ v databáze a pod.). Mnohé chyby, ktoré vznikajú nekorektným zadaním už pri zbere údajov v celoplošnom testovaní, vznikajú na základných školách a výrazne sťažujú riešiteľom jeho úspešnú realizáciu.

Jedným z ďalších a veľmi vážnych problémov je aj skutočnosť, že na MŠ SR nie je poverený pracovník, ktorý by aktívne spolupracoval s riešiteľmi projektu na ŠPÚ a zabezpečoval prenášanie aktuálnych informácií oboma smermi, hlavne dôsledne, presne a včas smerom k tlačovému odboru MŠ SR, ale aj k základným a stredným školám a k ostatným priamo riadeným rezortným organizáciám.

4.1 Návrhy na uskutočnenie celoplošného testovania v školskom roku 2008/09

- Celoplošné testovanie žiakov 9. ročníkov ZŠ, ktorého výsledky slúžia ako podklad pre prijatie žiaka na strednú školu, navrhujeme časovo oddeliť od testovania gramotnosti žiakov.
- Výsledky z celoplošného testovania vedomostí a zručností (študijných výsledkov) z matematiky a vyučovacieho jazyka z I. časti testovania využívať len ako podklad pre prijímanie žiaka na strednú školu a porovnávanie výkonov žiakov - jednotlivcov. Na základe týchto výsledkov, ktoré zďaleka neposkytujú ucelený pohľad na úroveň vzdelávacej práce základných škôl a ukazujú len aktuálny stav výstupnej úrovne vedomostí deviatakov v dvoch vyučovacích predmetoch, navrhujeme neposudzovať úroveň práce plne organizovaných základných škôl a zostavovať poradie týchto škôl.
- Žiakov so ŠVVP na základnej škole navrhujeme testovať v certifikačnej časti len na základe ich *dobrovoľnej účasti*, vzhľadom na príliš rozdielny obsah a rozsah ich vzdelávania v rámci ich integrácie medzi intaktných žiakov.
- Druhú časť testovania v školskom roku 2008/2009 naďalej experimentálne uskutočniť len na reprezentatívnom výbere škôl a žiakov.
- V školskom roku 2008/2009 pokusne rozšíriť sieť on-line testovania žiakov (I. časť zo slovenského jazyka a literatúry) aj na ďalšie dobrovoľne zapojené a dostatočne technicky vybavené základné školy.
- Pre žiakov ZŠ s vyučovacím jazykom národnostných menšín pripraviť a schváliť testovanie úrovne zvládnutia štátneho jazyka.
- Zaviesť postupne aj celoplošné testovanie osvojenia cudzích jazykov.
- Legislatívne ustáliť podmienky celoplošného testovania.

Záver

V Monitore 9 a v celoplošnom testovaní žiakov 9. ročníkov ZŠ v školskom roku 2007/2008 (I. časť) išlo o vývoj a overenie jednorazových meraní. Výsledky, v zmysle inovovanej vyhlášky o prijímaní na stredné školy, využívali žiaci a stredné školy, ktoré rôznou mierou na tieto výsledky prihliadali pri uchádzaní sa žiakov 9. ročníkov ZŠ o štúdium na strednej škole. Evidujeme pozitívne signály a hodnotenia zo strany stredných škôl, ktoré v čoraz väčšej miere akceptujú výsledky žiakov z celoplošného testovania ako jedno z rozhodujúcich kritérií pri prijímaní žiaka na strednú školu.

Prichádza čas na zmeny, prichádza priestor na preukázanie pedagogicko-profesionálnej úrovne vedení škôl a učiteľov pri tvorbe vlastných školských vzdelávacích programov, ale aj pri externom monitorovaní výsledkov ich vzdelávacej práce. V nových obsahových podmienkach vzdelávania nadobudne aktuálnosť monitorovania a evalvácie ešte významnejší rozmer. Bude potrebné čo najskôr a veľmi intenzívne zaoberať sa aj kvalitou riadiacich pedagogických pracovníkov a učiteľov, ktorí sú zodpovední za úroveň dosahovaných výsledkov priamo na škole. Nekorektné správanie sa niektorých „pedagógov“ pri príprave žiakov na celoplošné testovanie, nedodržiavanie centrálnych pokynov, predčasné otváranie testových zásielok (každý rok v MONITORE 2003 – 2007) a bohužiaľ aj neraz neobjektívne riadenie administrácie testov a napomáhanie žiakom v honbe za najlepšimi výsledkami bez následného postihu týchto „neprajníkov testovania“, nás nemôžu odradiť.

Vždy sme prijali a vždy s pokorou a s ospravedlnením prijmeme dobre mienenú kritiku, priznáme si aj niektoré slabé miesta a isté nedostatky v našej práci a berieme zodpovednosť neraz aj za chyby, ktorých sa v spolupráci s nami dopúšťajú iní (riaditelia škôl, spoluriešitelia, administrátori...). Naším cieľom je tvorba tých najkvalitnejších meracích nástrojov (testov a dotazníkov). Chceme svoje snaženie a aktivity rozširovať aj naďalej o testovanie úrovne vzdelávania na našich školách z komplexnejšieho pohľadu, chceme naďalej zisťovať úroveň ovládania štátneho jazyka na školách s vyučovacím jazykom národnostných menšín, ale aj úroveň cudzích jazykov tak, ako je to bežné vo viacerých vyspelých krajinách. Veríme, že spoločným úsilím MŠ SR so všetkými zainteresovanými rezortnými inštitúciami a v spolupráci so základnými školami i s podporou celej spoločnosti zvládneme tieto neľahké úlohy, ktoré na nás v rezorte školstva čakajú.